

JANÚAR 2020

GREINARGERÐ TIL ÁTAKSHÓPS RÁÐUNEYTA UM INNVIÐAMÁL

Vestfjarðastofa

Inngangur

Greinargerð þessi og samantekt Vestfjarðastofu er unnin að beiðni átakshóps fimm ráðuneyta sem skipaður var á fundi ríkisstjórnar þann 13. desember 2019. Hlutverk átakshópsins er að koma með tillögur um eflingu innviða í flutnings- og dreifikerfi raforku, fjarskiptum, samgöngum og byggðamálum til skemmri og lengri tíma.

Í beiðni átakshópsins voru settar fram ákveðnar spurningar varðandi mat á áhrifum óveðurs í desember 2019 á Vestfjörðum og því hvernig fyrirtæki og stofnanir sem reka mikilvæga innviði voru undirbúin fyrir óveðrið. Í greinargerð Vestfjarðastofu er því lagt mat á hvernig unnið var í samræmi við viðbragðsáætlanir og hvernig til tókst að framfylgja viðbragðsáætlun. Auk þessa almennt mat á því hvað betur hefði mátt fara og fyrirhugaðar aðgerðir í framhaldi af því.

Áhrif þess óveðurs sem lék stóran hluta landsins grátt í desember 2019 voru ekki veruleg á Vestfjörðum en á meðan unnið var að greinargerðinni í janúar 2020 gerði mikið óveður á Vestfjörðum þar sem snjóflóð féllu á Flateyri og í Súgandafirði og ollu stórtjóni. Margt af því sem í greinargerðinni vegna desember á því einnig við um nýliðna atburði og meiri áhersla lögð á ofanflóðavarnir sem þó voru áhersluatriði í fyrri útgáfu einnig.

Í ljósi atburða janúarmánaðar 2020 er rétt að leggja enn ríkari áherslu á marga þætti svo sem; mönnun heilbrigðisstofnana í minnstu byggðakjörnum, viðbragðsáætlanir sveitarfélaga, stofnana og fyrirtækja á Vestfjörðum. Síðan má nefna hversu viðkvæmt kerfi fjarskipta og raforku er í raun og veru, mikilvægi staðsetningar varðskips í vályndum veðrum, ofanflóðavarnir í byggð og ekki síður á vegum innan atvinnusvæða. Að lokum þá ábyrgð sem lögð er á herðar sjálfbóðaliða í björgunarsveitum og hjá Rauða Krossinum þegar slíkir atburðir gerast.

Sigríður Ó. Kristjánsdóttir, framkvæmdastjóri
Aðalsteinn Óskarsson, sviðsstjóri byggðamála

Samantekt - aðgerðir sem styrkja innviði í hinum dreifðu byggðum

Almannavarnir og öryggi: Tryggt sé með viðbragðsáætlunum og æfingum að almannavarnarkerfið virki sem skildi fyrir alla byggðakjarna og íbúa í dreifbýli. Tryggja þarf að hægt sé að eiga í samskiptum milli byggðakjarna og svæða. Almannavarnarnefndum ætti að vera úthlutað grunnöryggisbúnaði sem staðsettur er á hverju svæði fyrir sig sem unnt er að nýta ef aðstæður skapast þar sem fjarskipti bregðast. Á sumum svæðum Vestfjarða er ekki nægur mannaflí til beinna aðgerða ef almannavarnarástand skapast og huga þarf að því að fá fleira fólk inn á svæðið til aðstoðar í slíku ástandi. Tryggja þarf almannavarnarnefndum innan svæðanna fjármagn til að geta staðið straum af kostnaði við tiltekin tækjakaup m.a. Tetrastöðvar og búnað til björgunar.

Varðskip, þyrlur, sjúkraflug: Staðsetning varðskips skipti sköpum bæði í óveðrinu í desember (Dalvík) og janúar (Ísafjörður/Flateyri). Einnig þarf að huga að sjúkraflugi í vályndum veðrum þar sem flest heilbrigðisþjónusta er nú miðlæg á höfuðborgarsvæðinu.

Rafmagn: Hringtenging raforku og varaafli þar sem þarf. Viðbragðsáætlanir séu til staðar og upplýsingagjöf fullnægjandi. Gera þarf viðeigandi ráðstafanir í dreifbýli þar sem erfiðara er að tryggja varaafli. Hugsa þarf að rekstraröryggi fyrirtækja við tíðar rafmagnstruflanir þegar oft þarf að nýta varaafli. Skoða þarf sérstaklega ráðstafanir fyrir fyrirtæki sem nýta skerðanlega orku.

Fjarskipti: Skilgreina neyðarfjarskipti og / eða styrkja GSM kerfið til að það geti gegnt því hlutverki. Finna þarf leiðir til að tryggja fjarskipti þegar til rafmagnsleysis kemur til að viðbragðsaðilar geti átt nauðsynleg samskipti og heilu svæðin séu ekki sambandslaus. Gera þarf viðeigandi ráðstafanir – plan B & C í þeim tilfellum þegar rafmagn fer í lengri tíma en fjarskiptakerfi er með tryggt varaafli.

Samgöngur: Skýrt verklag um lokanir vegna. Vegum sé ekki lokað vegna veðurspár ef spá raungerist ekki. Hugsa að taka upp „fylgdarakstur“ að norskri fyrirmynd á helstu farartálmum í stað lokana, sérstaklega innan atvinnusvæða.

Eldsneyti: Í þeim tilfellum þegar rafmagn fer þarf að tryggja aðgang að eldsneyti. Dælur eru flestar háðar rafmagni og fjarskiptasambandi og því þarf að huga að varaleiðum.

Heilbrigðismál: Til staðar séu viðbragðsáætlanir heilbrigðisstofnana og fjármagn tryggt til að unnt sé að bregðast við verstu veðrum og mögulegri ófærð í byggðakjörnum þar sem hætta er á að einangrist þegar vegir lokast.

Vettvangsliðar: Gera þarf áttak í þjálfun vettvangsliða í minni byggðakjörnum. Mikilvægt að huga að hlutverki vettvangsliða og með hvaða hætti þeir eru virkjaðir, á hvers vegum starfa þeir í neyðartilfellum. Bent er á skýrslu starfshóps á vegum Heilbrigðisráðuneytis frá í janúar 2020, sem er fylgir hér með í viðauka: „**Miðstöð um bráðaþjónustu og sjúkraflutninga og drög að þjónustuviðmiðum – skýrsla starfshóps**“. Í henni er m.a. komið inn á marga þætti varðandi fyrstu viðbrögð og vettvangsliða sem rétt er að gefa gaum.

Atvinnulíf: Í verstu veðrum lamast atvinnulíf vegna samgöngutruflana, niðurfellingu skólastarfs, rafmagnstruflana og mögulega skorti á fjarskiptum.

LOKAD VEGNA
SNJÓFLÉÐA-
HÆTTU

Stöðumat

Áhrif óveðurs í desember 2019 á Vestfjörðum

Minnisatriði frá fundi með bæjar- og sveitarstjórum á Vestfjörðum 3. janúar 2020 til að fara yfir áhrif óveðurs í sveitarfélögunum. Að auki fengnar upplýsingar skriflega frá Vesturbyggð, fulltrúum fyrirtækja ofl.

Norðanverðir Vestfirðir

Ísafjarðarbær: Höfðu uppi forvarnir með fundi almannavarna og náði að verja helstu innviði. Áhyggjur mestar af mannskapsleysi minni byggðarlaga ef ástandið hefði orðið verra. Engar skemmdir, hvað best er vitað eftir óveður desembermánaðar en þegar þessu er skilað hafa atburðir janúarmánaðar breytt myndinni umtalsvert. Bæjarstjóri taldi ákvörðun um að stilla inn á varaafli fyrirfram hafa verið góða. Þó verður að geta þess að fyrirtæki sem reiða sig á skerðanlega orku til starfsemi sinnar hafa á síðustu vikum tapað umtalsverðum fjármunum þar sem varaafli er ekki nægt til að uppfylla þarfir þeirra um orku.

Bolungavíkurkaupstaður: Höfðu uppi forvarnir með fundi með björgunarsveit, skóla var lokað en engin áföll urðu m.a. ekkert útkall björgunarsveita. Tekur undir áhyggjur af fjarskiptum.

Súðavíkurhreppur: Súðavíkurhlíð var lokað í forvarnarskyni. Sveitarstjóri tekur undir áhyggjur af fjarskiptum. Skipt var fyrir fram yfir á varaafli og því kom ekki til rafmagnsleysis.

Strandir og Reykhólar

Strandabyggð: Sluppu að mestu við tjón nema tjón varð á hitastýringum í íþróttamiðstöð og gamalt fjós og hlaða fuku. Að auki fauk klæðning af vegi við Broddanes. Eftirstöðvar rafmagnsleysis og spennuflökts eiga eftir að koma endanlega í ljós.

Árneshreppur: Vegna einangrunar byggðarinnar, veikburða dreifikerfis rafmagns ofl. eru íbúar hreppsins í raun ávallt viðbúnir. Allir bæir eru með eigið varaafli, eldunartæki ofl. Rafmagn fór af í um tvo og hálfan sólarhring og gagnasendingar lágu niðri eftir að rafhlöður tæmdust. Foktjón varð á tveimur húsum. Heimamenn aðstoðuðu Orkubú Vestfjarða við að koma rafmagni á þegar veður lægði en enginn möguleiki var á utanaðkomandi aðstoð.

Kaldrananeshreppur: Veður hafði minniháttar áhrif, lítilsháttar foktjón en vindáttin var hagstæð. Fjarskiptatenging við Drangsnæs olli mestum vanda, það rofnaði stund og stund sökum þess að það byggir á örbylgjusambandi án nokkurra varaleiða. Örbylgjusamband hefur reynst vera mjög óöruggt í veðrum sem þessum. Stöðug óvissa var því um virkni þess sem er mjög bagalegt fyrir viðbragðsaðila og íbúa. Í sveitinni Bjarnarfirði var símasambandslaust í þrjá sólarhringa. Ljósleiðaratenging verður að komast á og eins dreifikerfi rafmagns og tryggja þarf varaafli.

Reykhólahreppur: Verulegt rafmagnsleysi varð á svæðinu og varaafllsvélar voru ekki í lagi. Olía var ekki nægileg á eldsneytistöðum, hefði þurft að sýna meiri fyrirhyggju í þeim efnum. Náð var í olíu á skip. Rafmagnsskömmun var til að mæta atvinnulífi. Rafhlaða í fjarskiptamastri dugði í þrjá tíma sem náði ekki að duga í þessu ástandi. Bæta þarf úr því með varaafli. Bæta þarf upplýsingaflæði og stýra rafmagnsskömmun.

Sunnanverðir Vestfirðir

Vesturbyggð: Höfðu uppi forvarnir í aðdraganda veðursins, náðu að verja báta, ferðir íbúa voru í lágmarki og skóla lokað. Lítið rafmagnsleysi en varafl keyrt. Bæjarstjóri hefur áhyggjur af afhendingu rafmagns í dreifbýli s.s. á Rauðasandi og Breiðuvík. Áhyggjur af mannskapsleysi á þéttbýlisstöðunum s.s. Bíldudal. Hvað fjarskipti varðar er varaafli á þremur stöðum annars rafhlöður. Telur að treysta verði á koparlínur þar til öryggi annars kerfis er tryggt.

Tálknafjarðarhreppur: Veðrið hafði lítil áhrif og rafmagnsleysi lítið. Þó er flökt í spennu og tíðni áhyggjuþefni fyrir viðkvæman búnað svo sem í seiðaeldisstöðvum og sjónarmið uppi um að rekja megi tjón til þessa, ekki þó útkljáð með það.

Viðbragðsáætlanir, almannavarnir, hvað hefði mátt fara betur

Punktur frá fundi með bæjar- og sveitarstjórum á Vestfjörðum 3. janúar 2020 til að fara yfir áhrif óveðurs í sveitarfélögunum. Að auki fengnar upplýsingar skriflega frá Vesturbyggð, fulltrúum fyrirtækja ofl.

Norðanverðir Vestfirðir

Ísafjarðarbær: Telja almannavarnarkerfið hafa virkað hvað varðar Ísafjarðarbæ, þar er sviðstjóri í almannavarnarnefnd. Þó þarf að skerpa á málum á Vestfjörðum og taka umræðu um stöðu almannavarna á Vestfjörðum almennt.

Hafa verulegar áhyggjur af minni byggðakjörnum og fjarskiptamálum.

Bolungavíkurkaupstaður: Bæjarstjóri í forgangi á útkallslista með teningar við björungarsveit, slökkvilið o.s.frv. Telja að taka verði til skoðunar uppbyggingu vettvangsliða á Vestfjörðum. Reglugerð og þjálfunarprógram til sem nýta má. Spurning um fjármagn.

Súðavíkurhreppur: Sveitarstjóri var í raun einn með alla þræði sem gekk að þessu sinni en nauðsynlegt að hafa mann með til stuðnings (vara). Nálægð við aðgerðarstjórn á Ísafirði kostur. Höfnin var lokuð og ekki hefði verið hægt að koma skipi að bryggju. Björungarsveit er til staðar. Samstarf við Vegagerðina gekk vel og var traustvekjandi.

Strandir og Reykhólar

Strandabyggð: Að ábendingu lögreglustjóra var svæðisnefnd virkjuð í sumar og veðrið var spark til að gera betur og verður björgunarsveit á Hólamvík efla á þessu ári.

Uppbygging innviða hefur verið verkefni stjórnvalda um áratuga skeið og ástandið sem skapaðist nú má ekki verða til þess að stjórnvöld geti litið á verkefnið sem einskiptis aðgerð til að sníða af verstu þættina heldur þarf langtímaáætlun.

Árneshreppur: Íbúar voru vel undirbúnir, tækjum og búnaði komið í skjól og varaafli prófað á hverjum bæ. Íbúar eru nýbúnir að vera á námskeiði í fyrstu hjálp og flugslysæfingu sem er ígildi viðbragðsáætlunar. En þar sem stjálbýli er jafn mikið og í Árneshreppi, er besta fyrirbyggjandi aðgerðin að þurfa ekki mikið að fara úr húsi.

Kaldrananeshreppur: Urbætur á fjarskiptasambandi með ljósleiðara í stað örbylgjusambands og bættu dreifikerfi rafmagns hefðu líklega komið í veg fyrir sambandsleysi og ekki síst dregið úr áhyggjum íbúa og viðbragðsaðila.

Reykhólahreppur: Hafa sett á laggirnar nefnd sem fara á yfir öryggismál í sveitarfélaginu og hlutverk hvers og eins.

Sunnanverðir Vestfirðir

Vesturbyggð: Almannavarnarnefnd virkar á staðnum og er með flestar bjargar á Patreksfirði. Áhyggjur af stöðu heilbrigðisþjónustu á Bíldudal, fá þurfi aukið fjármagn til að fjölga vettvangsliðum. Rýming er viðhöfð á snjóflóðasvæðum á Bíldudal og Patreksfirði en framkvæmdir eru í gangi á Patreksfirði og sótt hefur verið um fyrir Bíldudal.

Taka verði ákvörðun um hvort GSM kerfi sé almannavarnarkerfi. Sumir bæir eru ekki dekkadír af GSM kerfi. Taka verði heildstætt á uppbyggingu kerfa, aðilar eiga ekki að geta bent hver á annan þ.e. Neyðarlínan og fjarskiptafyrirtæki.

Efla þurfi almannavarnarkerfi í minni byggðarlögum og huga að aðstæðum þegar ekki er hægt að koma aðstoð inn á svæði t.d. aðgangi að eldsneyti. Skýra þarf ábyrgð á flutningskerfi raforku. Huga þarf einnig að lausasölu lyfja þar sem ekki eru apótek.

Tálknafjarðahreppur: Almannavarnarnefnd á sunnanverðum Vestfjörðum var kölluð saman og er nú virk.

Áhyggjur af heilbrigðisþjónustu þegar áföll verða, vettvangsliðar eru á Tálknafirði og Bíldudal (1 á hvorum stað) en bæta þarf um betur.

Hvernig voru stofnanir sem reka mikilvæga innviði undirbúin

Fjarskipti – Neyðarlínan, Míla og símafyrirtækin

Virðast hafa verið ágætlega undirbúin undir óveðrið – en uppitími almennt ekki mjög langur og erfitt að sjá hvernig málum yrði hagað kæmi til stórra bilana þar sem mönnun er takmörkuð á Vestfjörðum.

Raforka – Orkubú Vestfjarða /Landsnet

Orkubú Vestfjarða (OV) var ágætlega undirbúið en ítrekuð óveður munu hafa áhrif á viðhald og mannafla til lengri tíma. Rafmagnsleysi mismikið, var um einn og hálfur sólarhringur – Rauðisandur, Látrabjarg og Kollsvík, verulegt á Reykhólum og í Árneshreppi. Bilanir urðu að mestu leyti á flutningkerfi Landsnets en höfðu síðan keðjuverkandi áhrif á dreifikerfi OV.

Samgöngur – Vegagerðin

Ágætlega undirbúið, lokun fjallvega tilkynnt með góðum fyrirvara og snjómokstur hafinn um leið og veðri slotaði. Fyrirkomulag á loknunum á vegum innan atvinnusvæða er áhyggjuefni. Hér vantar að skoða verklag betur og það verði í takti við þarfir atvinnulífs og íbúa.

Heilbrigðisþjónusta – HsVest

Ágætlega undirbúið fyrir þetta óveður en áhyggjur af mannafla til að bregðast við ef ítrekuð tilvik koma upp á. Heilbrigðisþjónusta í minni byggðakjörnum leggst alveg af þegar samgöngur liggja niðri, þar sem þeim er þjónað út frá þjónustukjörnum á Ísafirði og Patreksfirði.

Viðbragðsaðilar

Lögregla, björgunarsveitir og slökkvilið víðast ágætlega mannað og tækjum búið. Áhyggjur af aðgengi þessara aðila í minni byggðakjörnum og dreifbýli, þar sem viðbragðsaðilar eru nær allir staðsettir á stærri byggðakjörnum sem og helsti tækjabúnaður.

Eldsneyti fyrir varafi og varnaraðila – fyrirtæki

Það þyrfti að meta sérstaklega orkuþörf svæðisins, forgangsraða orkudreifingu og að tryggt sé nægt magn olíu í samræmi við nauðsyn. Skoða þarf aðgengi viðbragðsaðila að eldsneyti ef rafmagn og fjarskipti slá út.

Matvæli – verslunar og þjónustuaðilar

Háð samgöngum inn á svæði og ekki víst að birgðir myndu duga í langan tíma ef samgöngur spillast vegna langtíma óveðurs. Sérstakt áhyggjuefni ef Súðavíkurlíð er lokuð vegna snjóflóðahættu um lengri tíma og flutningabílar með aðföng eru fastir þar.

Sjónarmið Orkubús Vestfjarða

Orkubú Vestfjarða:

Í aðdraganda óveðurs var neyðarnefnd OV kölluð saman. Haft var samband við öll svæði og allar varaafsstöðvar höfðu verið keyrðar upp viku áður og voru í lagi.

Vegna veikleika flutningskerfis þá eru varaafsstöðvar á öllum þéttbýlisstöðum á Vestfjörðum og skilgreindum svæðum s.s. Inndjúpi. Stærsta stöðin, varaafstöð Landsnets í Bolungarvík var keyrð upp samkvæmt viðbragðsáætlun og sinnti norðanverðum Vestfjörðum um leið og Mjólkárverkjun var aftengd og sinnti þá eingöngu sunnanverðum Vestfjörðum.

Á Reykhólum voru eldsneytisbirgðir fyrir 2,5 sólarhring, sem kemur nú í ljós að er of lítið og brugðist við með því að sækja eldsneyti í skip Þörungaverksmiðjunnar. Olíutankur tekur meira, en óvanalegt svona langt tímabil standi yfir. Varavél sem komið var á Reykhóla til viðbótar varaflsvél, bilaði í miðjum klíðum, ekki hægt að koma henni inn á netið, þar sem fösun tókst ekki. Vandí kom í ljós með launafl á nýjum jarðstrengjum og réði varaafli ekki við það og verður að setja upp nýtt rofahús og spólu miðja leið frá Reykhólum þ.e. við Hríshól. Mikið álag var á eina starfsmann OV á svæðinu.

Árneshreppur var illa settur, þar fór rafmagn af í langan tíma, en íbúar vita að ekki er hægt að treysta á dreifikerfið (einfasa) og hafa eigið varaafli og aðrar bjargir með eldun og upphitun.

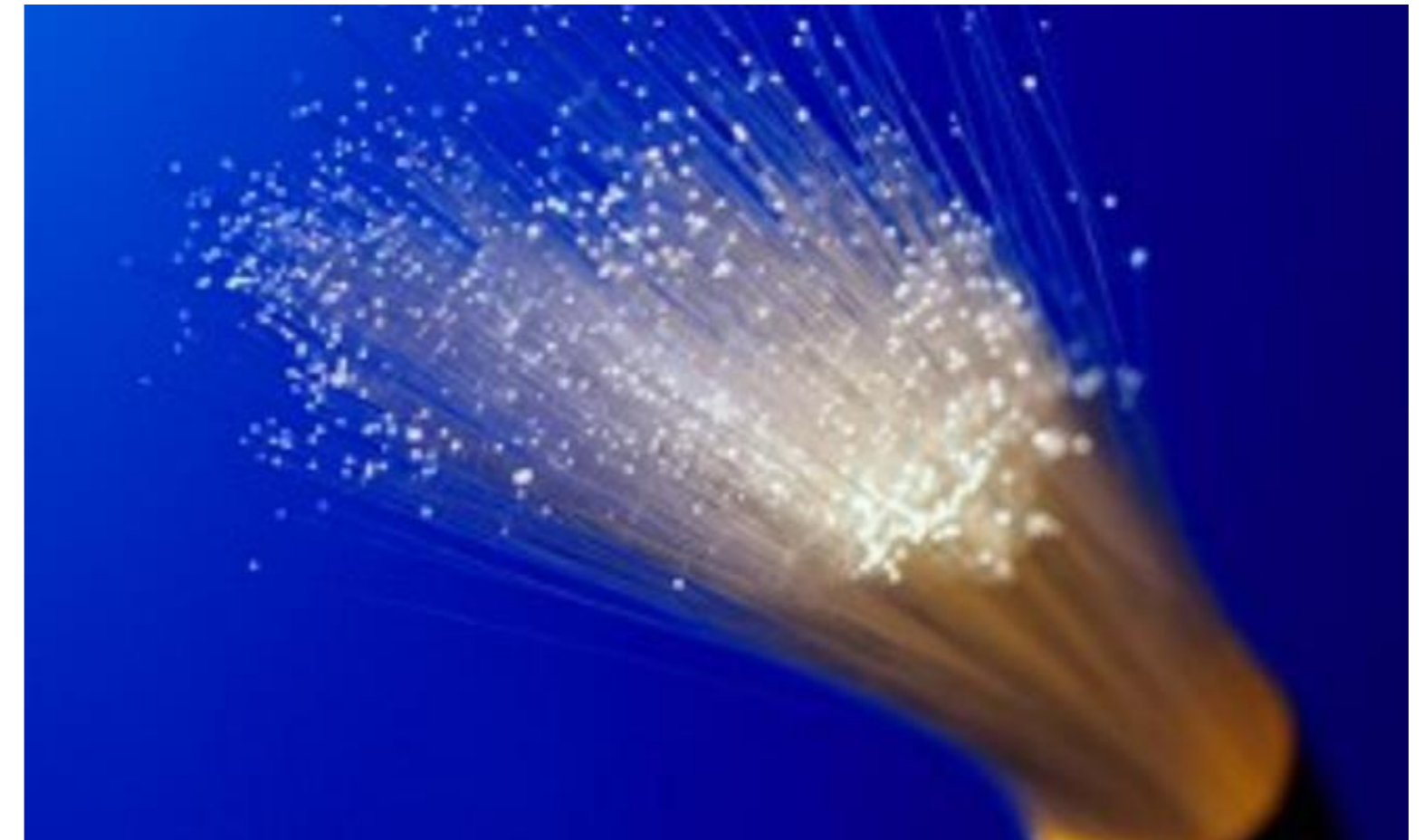
Vandi er síðan í mesta dreifbýlinu, þar sem erfitt getur verið að reka varaafli á víðfeðmu dreifikerfi um leið og þau eiga að anna þéttbýli, dæmi, Rauðisandur, Látrar (Breiðavík), innanverður Hrutafjörður þ.e. Borðeyri, þar sem ekki var hægt að koma varafali frá Hólmavík, þegar tengivirki í Hrutatungu datt út.

Almennt um straumleysi.

- Ekkert straumleysi varð hjá u.þ.b. 5300 af 7000 notendum á Vestfjörðum (75%)
- 0-30 mín. straumleysi varð hjá 1500 notendum (21%)
- Allt að 24 klst. straumleysi varð hjá allt að 50 notendum (0,7%)
- Allt að 48 klst. straumleysi varð hjá allt að 50 notendum (0,7%)

Stjórnstöð OV setti 36 tilkynningar vef sinn á tveimur sólarhringum um straumrof og rafmagnsskömmun. Í rafmagnsleysi eiga íbúar ekki möguleika að fara á vefinn og því er hægt að bæta um betur og vera með SMS sendingar á skilgreinda hópa / svæði en þá þarf að treysta á fjarskiptakerfið. Slíkt kerfi má síðan nota almennt til að upplýsa íbúa eða koma tilkynningum á framfæri s.s. er varðar viðhald kerfa.

Aðalvandi orkukerfisins var að þessu sinni utan Vestfjarða þ.e. bilanir í tengivirki í Hrutatungu og að einhverju leiti á Glerárskógum sem höfðu keðjuverkandi áhrif á flutningskerfið á Vestfjörðum. Bilun á varð reyndar á aðalflutningslínu á norðanverða Vestfirði yfir Flatafjall á milli Arnarfjarðar og Dýrafjarðar, en þar sem fyrirfram var búið að aftengja norðan og sunnanverðra Vestfjarða olli það ekki straumleysi. Nýr jarðstrengur um Dýrafjarðargöng mun leysa þessa línu af hólmi samkvæmt nánari ákvörðun Landsnets.

Megináherslur:

- Raforkukerfi á Vestfjörðum er það **veikasta** í landinu og **varaafsstöðvar** eru miðlægar í því kerfi.
- **Viðbragðsáætlanir** virkuðu fyrir þéttbýli á norðan og sunnanverðum Vestfjörðum en vandamál voru í Reykhólahreppi og Árneshreppi.
- **Afhendingargæði** varaafli yfir lengri tíma lítið geta verið **verri** en almennt gerist þ.e. orkupörf er meiri en hægt er að afhenda.

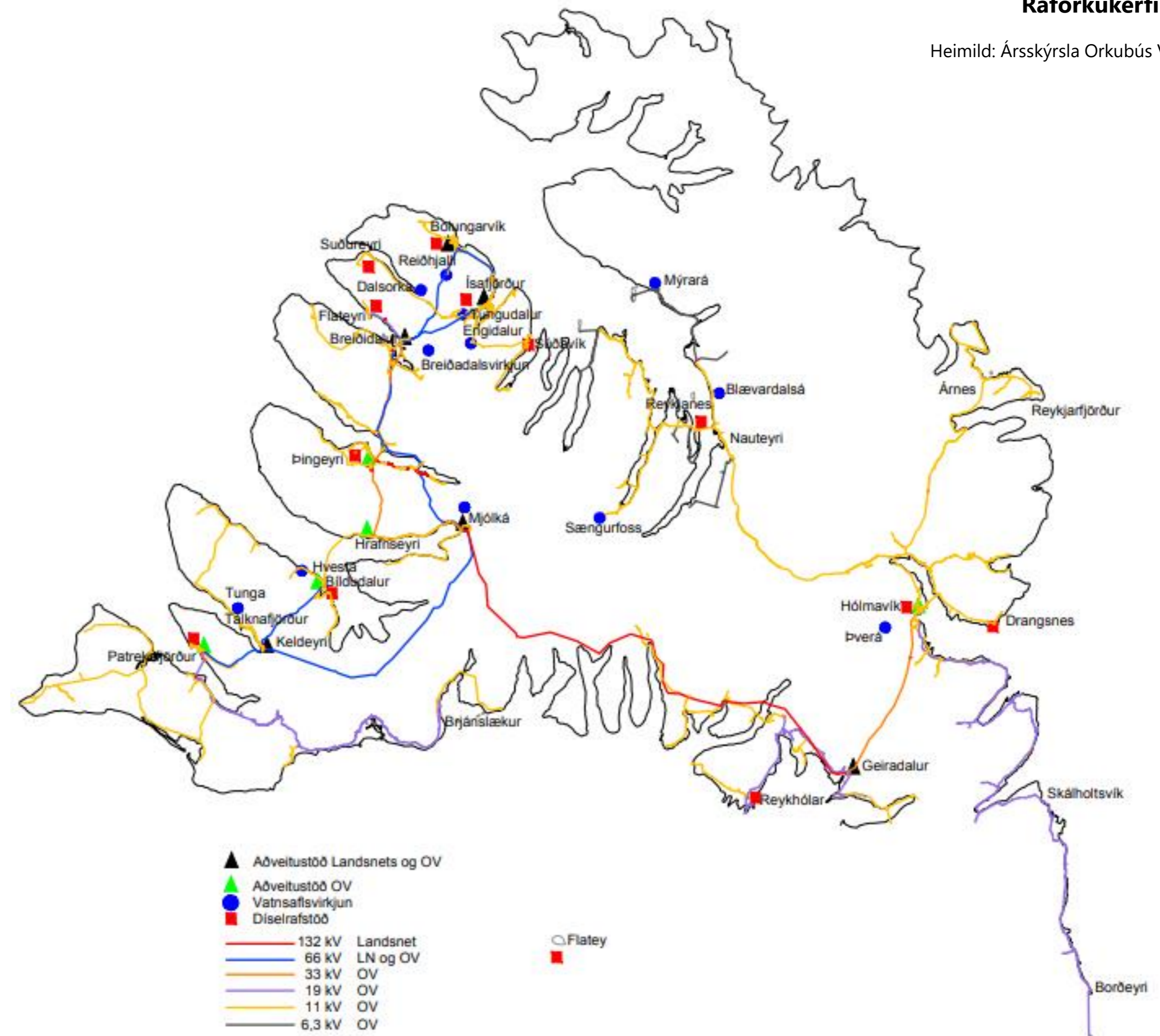
***Raforkumál á
Vestfjörðum***

Raforkumál á Vestfjörðum

Raforkukerfið og afhendingaröryggi raforku á Vestfjörðum hafa í rúman áratug verið sérstakt viðfangsefni enda lakasta raforkukerfið í landinu. Í viðauka eru tilgreindar skýrslur starfshóps um aukið raforkuöryggi á Vestfjörðum, þar sem fjallað er um stöðu og úrbætur á raforkukerfinu allt til ársins 2014. Eins má kynna sér skýrslur Landsnets um sama efni allt frá árinu 2008 og þar til á síðasta ári.

Veikleikar raforkukerfisins eru í grunnin þríþætt og innbyrðis samspil þeirra þátta. **Orkuvinnsla** innan Vestfjarða annar um 40 % eftirspurnar. **Flutningskerfi** fer um eina og þá jafnframt lengstu aðflutningslínu landsins um erfitt veðurfarslegt svæði og síðan tekur við dreifikerfi á strjálbýlu svæði. **Afhendingaröryggi** er því í grunninn veikt en reynt er að mæta því með kerfi varaafsstöðva.

Úrbætur verða samtímis laga núverandi stöðu en um leið horfa til framtíðar og mæta vaxandi eftirspurn eftir orku.

Raforkumál: flutningskerfi, afhendingaröryggi, varaafli, orkuvinnsla

Flutningskerfið

Veikleikar flutningskerfis inn til Vestfjarða er hin langa aðflutningslína (132 Kv) frá Hrutatungu að í Mjólka í Arnarfirði og í Geiradal í Reykhólahreppi. Síðan skortur á hringtengingum (möskvum) sem leiðir til reksturs á a.m.k sex“eyjum” sem tengdar eru einni flutningslínu út frá Mjólka eða Geiradal. Hver eyja er því viðkvæm gagnvart bilunum á sinni flutningslínu að völdum veðurs og ísingar.

Endurbætur sem gerðar hafa verið á flutningskerfinu á síðustu fimm árum, til að bæta úr núverandi stöðu. Er bygging nýrrar snjallvararafstöðvar í Bolungarvík, það verkefni sem hefur bætt hvað mest með afhendingaröryggið á norðanverðum Vestfjörðum. Eins hafa verið gerðar úrbætur á flutningskerfi með uppbyggingu hringtengds kerfis á því svæði. Á sunnanverðum Vestfjörðum hefur Tálknafjarðarlína 1 frá Mjólka að Keldeyri verið styrkt og endurbætt að hluta og ýmsar lagfæringar gerðar á Vesturlínu.

Til að mæta vaxandi eftirspurn og bæta afhendingaröryggi verður að gera enn frekar í að fækka eyjum með meiri hringtengingum. Tvær útfærslur hafa verið til skoðunar fyrir sunnanverða Vestfirði. Hringtenging 1 þar sem reiknað með að mynda hring frá Mjólka í Keldeyri, um Bíldudal, yfir Arnarfjörð og aftur inn í Mjólka. Eða Hringtenging 2 er reiknað með að tengja Keldeyri við Breiðadal og mynda þannig hring sem nær bæði til sunnan- og norðanverðra Vestfjarða og að lokum með snjallvarafstöð á Keldeyri.

Á Ströndum og Reykhólahreppi sem tengjast tengipunkti í Geiradal eru sambærileg verkefni í flutningi á raforku, en lausn þeirra yrði unnin samhlið hringtengingu með nýjum tengipunkti í Ísafjarðardjúpi.

Tengipunktur í Ísafjarðardjúpi – Hringtenging Vestfjarða

Tengipunktur sem Landsnet er með í undirbúningi í Ísafjarðardjúpi á að taka við orku sem framleidd er innan Vestfjarða og af Vesturlínu með tengingpunkti í Kollafirði. Tengipunktur Ísafjarðardjúpi gefur möguleika til frekari styrkinga í flutningskerfinu á norðanverðum Vestfjörðum. Eins gefur tengipunktur í Ísafjarðardjúpi möguleika á tengingu um Hólmavík til Geiradals sem liður í tvöföldun tengingar til Vestfjarða, en auk þess gæti hann tengst dreifikerfi raforku í Ísafjarðardjúpi.

Endurbætt flutningskerfi á Vestfjörðum sem mætir núverandi og framtíðarorkuþörf, væri að lokum einn hringur þar sem orka frá Vesturlínu og eða virkjunum innan Vestfjarða væri flutt um.

Afhendingaröryggi og varaafli

Skortur á **hringtengingum**, ótryggjar flutningslínur og takmörkuð orkuvinnsla hafa verið meginorsakir lélegs afhendingaröryggis á Vestfjörðum. Vestfirðir eru eyja í orkukerfi landsins í heild og síðan eru margar eyjur innan Vestfjarða. Af þessum sökum er nánast 100% varaafli í formi dísilvéla til framleiðslu raforku, alls 29 MW. Landsnet er með 11 MW varaafllstöð í Bolungarvík, en Orkubúið er auk þess með 17,8 MW í varaafli víða á Vestfjörðum.

Varaafllstöðvar þurfa því að vera til staðar innan hvernar eyju og innan hvers þéttbýlisstaðar til að koma inn í bilunum eða vegna viðhalds kerfa. Vestfirðingar búa að því að hafa nánast 100% varaafli í formi dísilvéla til framleiðslu raforku. Landsnet er með 11 MW varaafllstöð í Bolungarvík, en Orkubúið er auk þess með 17,8 MW í varaafli víða á Vestfjörðum sem hægt er að grípa til. Alls er því 29 MW varaafli á Vestfjörðum til framleiðslu á raforku.

Varaafli er einnig til staðar hjá fjarvarmaveitum Orkubús Vestfjarða, Rafkyntar hitaveitur Orkubúsins eru með 21 MW í uppsettu afli en hafa einnig 100% varaafli í formi olíukatla

Hér raðast saman margir óvissuþættir sem auka á óöryggi í afhendingu raforku með fleiri truflunum en á eru á landsvísu. Óhagræði fyrir samfélag og atvinnulíf er augljós auk áhættu af bilunum í varaafli.

Með snjallrafstöð í Bolungarvík og hugmynd um snjallrafstöð á Keldeyri í Tálknafirði er verið að fækka eyjum og tryggja orkuþörf, á meðan er beðið eftir að nýir orkuvinnslukostir og hringtenging verði teknir í notkun.

Varaafli getur síðan, til framtíðar ekki verið lausn á orkuþörf á Vestfjörðum. Það varaafli sem er til staðar í dag tekur mið af eftirspurn á þeim tímamarki sem því er komið á. Varaafli svarar því ekki orkuþörf sem fyrirséð er í tengslum við uppbyggingu atvinnulífs s.s. fiskeldi, kalkþörungavinnsla og orkuskipti í samgöngum. Fyrir atvinnulíf felur varaafli einnig í sér aukaáhættu sem það vill helst komast hjá s.s. vegna bilana.

Orkuvinnsla

Veruleg tækifæri eru í aukinni orkuvinnsla innan Vestfjarða, en til þess að þau áform gangi eftir þarf nýjan tengipunkt í Ísafjarðardjúpi.

Nokkrir nýir virkjunarkostir hafa verið til skoðunar á þessum slóðum m.a. Skúfnavötn, Austurgil og Hvalá, samanlagt um rúm 100 MW. Af þessum virkjunarkostum er Hvalárvirkjun (55 MW) komin lengst í undirbúningi; hún er í nýtingarflokki 3. áfanga Rammaáætlunar og framkvæmdaaðili hefur óskað eftir tengingu hennar við flutningskerfið.

Í öllum útreikningum er reiknað með að Hvalá geti keyrt í eyju, þ.e. að ef Vestfirðir einangrast frá meginflutningskerfinu, þá geti virkjunin haldið upp spennu og tíðni á Vestfjörðum, en það er meginforsenda þess að afhendingaröryggi batni með tilkomu nýrrar orkuvinnslu á svæðinu.

Ný orkuvinnsla getur einnig falist í því að efla leit að jarðhita í nágrenni við þéttbýli á Vestfjörðum. Samhliða má einnig huga að uppbyggingu á stærri varmadælum sem tengdar yrðu fjarvarmaveitum Orkubús Vestfjarða.

GSM

samband
hér

***Aðgerðir sem
styrkja innviði í
hinum dreifðu
byggðum***

Atriði til umhugsunar

Heilbrigðismál byggðakjarna:

- Á Vestfjörðum eru 9 sveitarfélög en 13 byggðakjarnar.
- Í nokkrum byggðakjörnum eru ekki til staðar neindir heilbrigðisstarfsmenn og því getur hættuástand skapast á þeim stöðum ef bráð veikindi koma upp við erfiðar aðstæður.

Forystuhlutverk í byggðakjörnum:

- Í nokkrum byggðakjörnum er ekki staðsettur neinn starfsmaður sveitarfélags, fulltrúi í almannavarnarnefnd eða aðili sem gert er ráð fyrir að hafi forystuhlutverk ef byggðakjarninn er einangraður.

Búnaður og afl björgunarsveita:

- Afl og geta björgunarsveita er mismunandi og á stöðum þar sem mikil fólksfækkun hefur orðið er oft lítið eftir af fólki til að manna björgunarsveitir. Það litar starfsemi og mögulegt viðbragð þessara aðila.

Löggæsla í byggðakjörnum:

- Í nokkrum byggðakjörnum eru engir lögreglumenn staðsettir og því geta rétt eins og í heilbrigðismálum komið upp erfiðar aðstæður ef færð hamlar för.

Lyfsala:

- Lyfjaagreiðsla er í þremur byggðakjörnum af þrettán á Vestfjörðum. Lög um lausasölu lyfja gera ekki ráð fyrir að hægt sé að selja neindir lyf, ekki einu sinni verkjatöflur utan lyfjaagreiðsla. Löggjöf um lyfsölu er mjög höfuðborgarmiðuð og gerir hreinlega ekki ráð fyrir að á Íslandi er dreifbýlt og strjálbýlt.

Rafmagn og fjarskipti:

- Fjarskipti og rafmagn eru forsendur þess að hægt sé að eiga samskipti og halda grunnþjónustu gangandi.
- Áhersla er því lögð á þá þætti í grunninnviðum annars stöðar í þessu skjali.

Hlutverk RÚV

RÚV er með öryggishlutverk í almannavarnarástandi. Treyst er á langbylgju ef FM sendingar falla út. Útsendingar á langbylgju er skipti yfir sólarhringinn á milli Rás 1 og Rás 2, samkvæmt föstu plani. Gæta verður að þetta fasta plan sé endurskoðað þegar almannavarnarástand er í gildi.

Tillögur til úrbóta

Heilbrigðismál byggðakjarna:

- Viðbragðsáætlanir heilbrigðisstofnana þurfa að vera til staðar og gera þarf ráð fyrir mönnun í byggðakjörnum ef líkur eru á að veður verði slæmt og færð geti spillst.
- Fjármagna þarf aukinn kostnað heilbrigðisstofnana í þeim tilfellum sem ofan greinir.
- Þjálfun vettvangsliða skipulögð þannig að í öllum byggðakjörnum sé til staðar aðili með þekkingu til að takast á við neyðartilfelli.

Forystuhlutverk í byggðakjörnum:

- Skilgreina þarf einstaklinga innan hvers byggðakjarna eða svæðis sem ber ábyrgð á stjórnun aðgerða t.d. þegar ekki er unnt að komast inn á tiltekin svæði, eins og heilu byggðakjarnana.

Búnaður og afl björgunarsveita:

- Gera þarf átak í að efla björgunarsveitir
- Skilgreina þarf lágmarksbúnað og mönnun á svæðum og gera ráðstafanir til úrbóta ef þarf

Löggæsla í byggðakjörnum:

- Tryggja þarf lágmarksmönnun löggæslu í öllum byggðakjörnum

Lyfsala:

- Leita þarf leiða til að gert sé ráð fyrir að í smærri byggðakjörnum býr fólk sem þurft getur lyf, jafnvel þegar ófært er og netverslun þá ekki alltaf lausn.

Rafmagn og fjarskipti:

- Vísað í sérstakan kafla um varafl og fjarskipti

Ofanflóðavarnir:

- Ný áætlun um hröðun á uppbyggingu ofanflóðavarna
- Framlög úr ofanflóðasjóði verði í samræmi við það sem greitt er til sjóðsins
- Hraða afgreiðslu umsókna frá sveitarfélögum sem þegar hafa verið sendar inn

Annað:

- Tryggja þarf aðgengi að eldsneyti fyrir viðbragðsaðila ef t.d. langvarandi ástand skapast, margar bensíndælur eru t.d. háðar rafmagni og netsambandi.
- Tryggt verði í öllum höfnum að unnt sé að tengja stórar ljósavélar frá sjó eða færanlegar ljósavélar með auðveldum hætti og þannig verði fætt inn á kerfið ef allt annað bregst. Slík aðgerð gæti þá samhliða verið hluti af verkefninu er varðar rafvæðingu hafna.

Aðrar aðgerðir:

Hringtenging raforku

Pingsályktun um stefnu stjórnvalda um uppbyggingu flutningskerfis raforku 26/148 setur Vestfirði í forgang í hringtengingu flutningsnets. Aðgerð felist í að setja enn meiri kraft í vinnu sem hafin er varðandi undirbúning nýrra tengipunkta sem stuðla eiga að hringtengingu flutningskerfis og tengingu nýrrar orkuvinnslu. Markmiðið er að auka afhendingaröryggi raforku á öllum svæðum á Vestfjörðum.

Tryggt varaafli í verstu veðrum

Á Vestfjörðum hefur verið byggt um varaafli við alla þéttbýlisstaði. Miðað við reynslu af óveðri í desember þá er ljóst að hafa verður varaafli til staða þrátt fyrir hringtengingar. Því er lagt til að varaflskerfi á Vestfjörðum verði haldið við þrátt fyrir bætt afhendingaröryggi með hringtengingu flutningskerfis og aukinni orkuvinnslu.

Vestfjarðavegur 60 og Bíldudalsvegur – flýting framkvæmda

Tillaga að samgönguáætlun 2020-2034 tryggir á tímabilinu 2020-2029 fjármagn til vegagerðar Vestfjarðavegar 60 um Dynjandisheiði, Bíldudalsveg auk Vestfjarðavegar 60 um Gufudalssveit. Með Dýrafjarðargöngum og með þessum þremur verkefnum skapast möguleikar á heilsárstengingu atvinnu og þjónustusvæða. Hér mun öryggi í veitingu þjónustu aukast verulega og hagræði fyrir atvinnulíf og samfélag er augljós. Ókostur við tillögu samgönguáætlunar er að hér eru þrjú aðskilin verkefni sem vinna á 10 árum í stað þess að horfa á verkefnið sem eina heild. Þannig nýtist ekki hagræði af framkvæmdinni til fulls fyrir en að allt að 10 árum liðnum. En með þessari tillögu ætti að vera mögulegt að flýta framkvæmd á Bíldudalsvegi og tengja hann við Vestfjarðaveg 60 að Hörgsnesi í Vatnsfirði og létta á þungaflutningum um Hálfaldán og Mikladal. En vegir um Hálfaldán, um Tálknafjörð og Mikladal geta ekki mætt stórauknum þungaflutningum vegna atvinnuuppbygging á Bíldudal í fiskeldi og vinnslu kalkþörungs auk þess að skapa aukið óöryggi fyrir vegfarendur.

Aðgerð fælist í því að færa fjármagn af Dynjandisheiði og þá m.a. vegna hugsanlegra tafa á afgreiðslu umhverfismats og útgáfu framkvæmdaleyfa. Reynsla kemst einnig á tímabilinu þá á rekstur vegar um Dynjandisheiði miðað við heilsársumferð, sem hæfist 2020 með opnun Dýrafjarðargangna. Fjármagn verður þá ekki heldur bundið við framkvæmd á Vestfjarðavegi 60 í Gufudalssveit ef ófyriseðar tafir verði enn á þeirri framkvæmd, en þar hefur fjármagn verið bundið í síðustu 10 ár án þess geta nýst í aðrar framkvæmdir á Vestfjörðum. Að lokum má leið líkum að því að með samhliða útboði á vegagerð um Dynjandisheiði og Bíldudalsvegi gefst færi á að nýta hagræði af því að skipta vinnu eftir árstíðum en framkvæmdum á Dynjandisheiði þarf að fresta yfir vetrartímann

Afnám G-reglu um mokstur – getur skapað hættuástand ef ekki er mokað langtímum saman

Samkvæmt reglunni er ekki mokað á viðkomandi leiðum frá miðjum janúar og fram í miðjan mars og ef það er metið óhagkvæmt að moka, ef að snjóalög og veður séu þess eðlis. Reglan er nýtt á Strandavegi norður í Árneshrepp og Dynjandis og Hrafnseyrarheiði. Með opnun Dýrafjarðargangna leggst mokstur af á Hrafnseyrarheiði en að óbreyttu verður Dynjandisheiði lokuð og viðheldur óöryggi í veitingu þjónustu s.s. heilbrigðisþjónustu. Einhver breyting getur orðið á stöðu íbúa Árneshrepps og sem lýst er í afleiðingum óveðurs í desember, en í Fjárlögum 2020 er tilraunaverkefni sem veitir sveitarfélaginu fjármagn til að kaupa aukamokstur. Ef vel reynist þarf að tryggja þá fjárveitingu til lengri tíma.

Fækka fjallvegum

Í tillögu að samgönguáætlun 2020-2034 er tillaga um mótun Jarðgangaáætlun. Í fjölkjarnasveitarfélögum verða íbúar og atvinnulíf að nýta fjallvegi til að geta sótt þjónustu og vinnu. Gefur augaleið að samkeppnishæfni slíkra samfélaga um fyrirtæki og íbúa er verulega skökk miðað við önnur sveitarfélög. Aðgerðin fælist í að í jarðgangaáætlun verði sett að meginmarkmiði að innan næstu þriggja samgönguáætlana til ársins 2050 verði fjallvegum innan þjónustusvæða útrýmt með jarðgöngum.

Vestfjarðavegur um Gufudalssveit

*Framkvæmdir og
leyfisveitingaferli*

Dæmi og tímalínur

M Loftmyndir ehf.

Framkvæmdir og leyfisveitingaferli - Dæmi

Veglagning um Gufudalssveit

Nú í byrjun árs 2020 sér loks fyrir lok skipulagshluta ákvörðunar varðandi framkvæmdir á Vestfjarðavegi 60 um Gufudalssveit eftir 15 ára feril. Reykhólahreppur hefur nú staðfestingu Skipulagsstofnunar gagnvart breytingu á aðalskipulagi og fengið umsókn Vegagerðar um framkvæmdaleyfi fyrir leið Þ-H til umfjöllunar. Vænta má fastlega með kærnum á útgáfu framkvæmdaleyfis og samningar við landeigendur taki langan tíma og e.t.v. að lokum með eignarnámi. Verkefnið er í gildandi samgönguáætlun og er fjármagnað í fjárlögum 2020 og í tillögu að nýrri samgönguáætlun sem nú liggur fyrir Alþingi. Þess er krafist að stjórnvöld setji öllum stofnunum að hafa mál þetta í algjörum forgangi. Hér er síðan ítrekað að í umsögn Fjórðungssambands Vestfirðinga varðandi nýja samgönguáætlun, þar er lagt til að litið verði á framkvæmdina í Gufudalssveit sem hluta að stærra verkefni með fyrirhuguðum framkvæmdum á vegi um Dynjandisheiði og Bíldudalsvegi (sjá umfjöllun í liðnum Aðrar aðgerðir).

Hvalárvirkjun

Með tengipunkti í Ísafjarðardjúpi verður mögulegt að tengja Hvalárvirkjun inn á fyrirhugaða hringtenginu flutningskerfis raforku á Vestfjörðum, afl virkjunarinnar getur annað allri núverandi eftirspurn eftir raforku á Vestfjörðum og styrkir mjög kerfisrekstur sem til þessa sem hefur verið verst setta raforkukerfi landsins. Virkjunin er í Rammaáætlun 3 og vinnur Vesturverk ehf, framkvæmdaraðilinn, innan þess ferils og sækir tiltæk leyfi til sveitarfélags og annarra stjórnvalda. Þess er krafist að stjórnvöld setji öllum stofnunum að hafa mál þetta í algjörum forgangi.

Hringtenging sunnanverðra Vestfjarða og ábyrgð á rekstri Bíldudalslínu.

Flutningslína frá Keldeyri í Tálknafirði til Bíldudals (Bíldudalslína), er hluti af dreifikerfi OV en afhendingarstaður orku í flutningskerfi Landsnets er skilgreindur í tengipunkti á Keldeyri en sá tengipunktur er tengdur er með Tálknafjarðarlínu í Mjólka sem tekur við orku frá Vesturlínu. Í Kerfisáætlun 2018-2027 er gerð tillaga um hringtengingu flutningskerfis um Mjólka m.a. með lagningu sæstrengs yfir Arnarfjörð til Bíldudals og þaðan norður í Breiðadal, leið sem kallast *stór hringur* og eða í Mjólka sem er leið er kallast *áttan* (tveir minni hringir). Tillagan er sett fram sem úrbætur á afhendingaröryggi enda er Tálknafjarðarlína með mestan fjölda bilana á landsvísu og eins til að svara aukinni eftirspurn eftir raforku á sunnanverðum Vestfjörðum. Óháð vali á útfærslu á hringtengingu þá verður að setja upp nýjan spennu á Bíldudal, sem er þá nýr afhendingarstaður orku sem tekur við orku frá Mjólka í gegnum Keldeyri að sunnan eða frá Breiðdal og eða Mjólka að norðan. Kerfislega væri eðlilegt að stjórnun á flutningi á orku um þessa hringi væri á einni hendi og rekstur Bíldudalslínu færi til Landsnets, að hálfu OV er fullur vilji til að Landsnet geri það. Landsnet vill þó ekki taka við Bíldudalslínu fyrr en endanleg ákvörðun um hringtengingar liggja fyrir og því er ákveðið flækjustig uppvið þegar bilanir eða viðhald eiga sér stað á flutningslínunni. Aðrir þættir er varða fjárhagslegar forsendur koma síðan til viðbótar s.s. mat á tekjuflæði / eftirspurn, kostnaði við uppbygging og afskriftartíma. Víða um land er að finna héraðsbundin verkefni er varða úrbætur á afhendingaröryggi og svara eftirspurn eftir raforku. Hér þarf að taka ákvörðun um tvennt. Annars vegar skera nú þegar úr um, **ábyrgð á rekstri Bíldudalslínu**. Hinsvegar að taka ákvörðun um hvaða vægi öryggi og fjárhagslegir þættir eiga að vega í forgangsröðun verkefna og **hvernig á að endurspegla vilja Alþingis um að setja Vestfirði í forgang** er varðar flutningsmál raforku.

Jarðhiti á Reykhólum – ágreiningur um eignarhald hamlar framþróun

Jarðhiti er undirstaða þéttbýlisins og atvinnulífs á Reykhólum og margvíslegar hugmyndir um fjölbreyttari nýtingu hans til viðbótar því sem er í dag, þar sem Þörmungaverksmiðjan á Reykhólum er stærsti notandinn. Nýting jarðhita er takmörkuð auðlind og verður að nýta með sjálfbærum hætti og þess sé gætt að ekki sé gengið á jarðhitageyminn á svæðinu. Það hamlar hins vegar framþróun að ágreiningur er um hver sé eigandi hitaréttinda, þar eru stærstu aðilar ríki, Reykhólahreppur og Þörmungaverksmiðjan. Greiða þarf úr þessu máli þannig skipuleggja megi framtíðarnýtingu jarðhitans. Þess er krafist að stjórnvöld setji öllum stofnunum að hafa mál þetta í algjörum forgangi.

Ofanflóðavarnir

Ofanflóðavarnir:

Hætta er á ofanflóðum er víða til staðar í og við byggðakjarna á Vestfjörðum og eins er snjóflóðahætta til staðar á vegum milli byggðakjarna. Af þessum sökum getur því í lokast í lengri tíma á milli byggðakjarnanna. Ofanflóðavarnir eru mikilvægur hluti innviða en framlög úr Ofanflóðasjóði til ofanflóðavarna hafa verið skert verulega á undanförunum árum. Upphafleg markmið sjóðsins voru að ljúka framkvæmdum vegna ofanflóða árið 2010. Enn er þó langt í land með að markmiðum hans sé náð. Með sama áframhaldi er talið að framkvæmdum í landinu verði lokið um 2060 sem getur ekki verið ásættanlegt ef horft er til þess að lágmarka samfélagslegt tjón. Í viðauka eru áskoranir sem sendar voru stjórnvöldum frá sveitarfélögum á Vestfjörðum og Veðurstofu Íslands á árinu 2019 þar sem gagnrýndur er hægagangur við uppbyggingu snjóflóðavarnarvirkja með núverandi fjárframlögum úr Ofanflóðasjóði.

Ofanflóðasjóður

Tekjur sjóðsins „Ofanflóðagjald“ nema samkvæmt frumvarpi til fjárlaga um 2.709 mkr, en útgjöld eiga að nema 1.076 mkr á árinu 2020 og á áætlun næstu ára eru 907 mkr. áætlaðar á árinu 2021 og 1.066 mkr. á árinu 2022. Með sama áframhaldi er talið að framkvæmdum í landinu verði lokið um 2060 sem getur ekki verið ásættanlegt ef horft er til þess að lágmarka samfélagslegt tjón. Atburðir 15. janúar 2020 eru áminning um að aldrei má sofna á verðinum og forgangsatriði er að tryggja ofanflóðavarnir. Þess er krafist að stjórnvöld setji öllum stofnunum að hafa þetta mál í algjörum forgangi.

Ofanflóðavarnir á vegum innan atvinnusvæða

Hætta er á ofanflóðum er víða til staðar í og við byggðakjarna á Vestfjörðum og eins er snjóflóðahætta til staðar á vegum milli byggðakjarna. Vegna aukinnar kröfu um öryggi vegfarenda er vegum lokað þegar talin er hættu á ofanflóðum vetur sem sumar. Af þessum sökum getur því í lokast í lengri tíma á milli byggðakjarnanna dæmi hér um eru Súðavíkurlíð, Hvilftarströnd, Eyrarhlíð og Raknadalshlíð.

Í fjölkjarnasveitarfélögum eða innan þjónustusvæða, verða íbúar og atvinnulíf að nýta slíka vegi til að geta sótt þjónustu og vinnu. Gefur augaleið að samkeppnishæfni slíkra samfélaga um fyrirtæki og íbúa er verulega skökk miðað við önnur sveitarfélög. Aðgerðin færlist í að tryggja aukið fjármagn til að hraða ofanflóðavörnum við vegi. Aðgerðin yrði einnig skoðuð með hliðsjón af aðgerðinni „Fækka fjallvegum“ ef jarðgöng er lausn í stað aukinna ofanflóðavarna.

Byggðarlög á Vestfjörðum – óafgreiddar umsóknir

Í Vesturbyggð hefur verið unnið að ofanflóðavörnum við byggðina á Patreksfirði og Bíldudal nú hátt á annan áratug en ekki sér enn fyrir lok framkvæmda þó um 17 ár séu liðin frá því hættumati lauk. Framkvæmdir við næstsíðasta áfanga Patreksfirði hefst nú í vorið 2020 en frumathugun á lokaáfanga stendur enn yfir. Á Bíldudal er á lokastigi endurskoðun á frumathugun fyrir nýtt byggingarsvæði sem er á aðalskipulagi sveitarfélagsins og verður frumathugun síðan borin að nýju undir Skipulagsstofnun í framhaldinu varðandi mat á umhverfisáhrifum, en stofnunin gaf út 2015 að svæðið þyrfti ekki fara í umhverfismat. Hönnunin á varnagörðum hefst í framhaldinu.

Í Tálknafjarðarhreppi er frumhönnun mannvirkja og skipulagsvinnu lokið en sveitarstjórn bíður átektu með að fara af stað með framkvæmdir.

Í Ísafjarðarbæ er frumhönnun og skipulagsferill í gangi varðandi ofanflóðavarnir við byggðina í Hnífsdal, reiknað er með að þeim ljúki um mitt þetta ár. Einnig vill sveitarfélagið fá útkljáð mál er varða frágang þeirra ofanflóðavarna sem reistar hafa verið í sveitarfélaginu á síðustu árum.

Almennt virðast ferlar vera flóknir og mjög langan tíma taki að fá framkvæmdir í gang frá því hættumati líkur, eru þar liðir s.sl. frumhönnun, umhverfismat framkvæmda, kærur, lokahönnun og fjármögnun framkvæmda. Hönnun mannvirkja rekst einnig á við skipulagsferla sveitarfélaga og ágreiningur uppi hver hefur lokaákvörðun í þeim efnum, þessi liður er einnig til að tefja mál eða þann tíma sem tekur að ná samkomulagi / sátt um framkvæmdina.

A person is walking through a snowy landscape at night. The scene is dimly lit by several warm, yellow streetlights. In the background, a house with a dark roof and a chimney is visible, with some windows glowing from within. The overall atmosphere is quiet and wintry.

***Viðauki og
heimildir***

Viðauki:

Uppbygging ofanflóðavarna - betur má ef duga skal - áskorun frá 3. maí 2019

https://www.ruv.is/sites/default/files/askorun_um_snjoflod.pdf

Áratuga verkefni að snjóflóðaverja byggð. 26. Nóvember 2017

<https://www.ruv.is/frett/aratuga-verkefni-ad-snjoflodaverja-byggd>

Bætt afhendingaröryggi raforku á Vestfjörðum. Landsnet 2009.

https://www.landsnet.is/library/Skrar/Landsnet/Upplýsingatorg/Skyrslur/Annad/LN_09009_skyrslan_an_upplbl_1.pdf

Afhendingaröryggi raforku á Vestfjörðum. Skýrsla samstarfshóps um bætt afhendingaröryggi á Vestfjörðum. Desember 2012.

https://www.stjornarradid.is/media/atvinnuvegaraduneyti-media/media/acrobat/afhendingaroryggi_raforku_a_vestfjordum-skyrsla_til_radherra.pdf

Flutningskerfið á Vestfjörðum. Greining á afhendingaröryggi. Landsnet, mars 2019.

https://www.landsnet.is/library/Skrar/utgefna-skyrslur/%C3%81rei%C3%B0anleiki%20%C3%A1%20Vestfj%C3%B6r%C3%B0um%20-%20LN%2019020_Loka.pdf

Miðstöð um bráðþjónustu og sjúkraflutninga OG Drög að þjónustuviðmiðum – skýrsla starfshóps

<https://www.stjornarradid.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=d5a7dbb0-390d-11ea-9451-005056bc530c>

Viðauki: Áskorun bæjarstjórnar Ísafjarðarbæjar 29.04.2019

9. Áskorun til stjórnvalda um uppbyggingu varnarvirkja gegn ofanflóðum - 2019040053

Lagður fram tölvupóstur Tómasar Jóhannessonar f.h. Veðurstofu Íslands, dagsettur 23. apríl sl., þar sem kynnt er áskorun sem Veðurstofa og fleiri aðilar hyggjast senda stjórnvöldum, vegna hægagangs við uppbyggingu snjóflóðavarnarvirkja með núverandi fjárframlögum úr Ofanflóðasjóði.

Bæjarráð tekur undir eftirfarandi áskorun Veðurstofu Íslands:

„Við undirrituð, sem öll höfum komið að hættumati og uppbyggingu varna gegn snjóflóðum og skriðuföllum hér á landi á undanförunum árum og áratugum, viljum skora á stjórnvöld að ljúka sem fyrst uppbyggingu ofanflóðavarna. Fjárhagslega og tæknilega virðist raunhæft að ljúka þeim framkvæmdum sem eftir standa fyrir árið 2030 ef fljótlega verður hafist handa við framkvæmdir, sem undirbúnar hafa verið, og samtímis unnið að undirbúningi framkvæmda sem skemmra eru á veg komnar. Þetta er verðugt markmið nú þegar tæpur aldarfjórðungur er liðinn frá hinum hörmulegu slysum í Súðavík og á Flateyri árið 1995. Ekki er viðunandi að meira en hálf öld liði frá þessum slysum þar til fullnægjandi varnir hafa verið reistar fyrir byggð á mestu snjóflóðahættusvæðum landsins þar sem slíkur hægagangur býður heim hættu á mannskæðum slysum í þéttbýli.“

Fylgiskjöl:

Bæjarráð: áskorun til stjórnvalda um uppbyggingu varnarvirkja gegn ofanflóðum
bref-um-ofanflodasjod-drog-april-2019.docx

